

110/2006 Sb.

Zákon

ze dne 14. března 2006

O životním a existenčním minimu

SHRNUTÍ ZÁKONA OD DOSTUPNÉHO ADVOKÁTA

JUDr. Ondřej Preuss, Ph.D.
Garant obsahu

Zákon o životním a existenčním minimu zajišťuje základní síť proti chudobě. Zákon č.110/2006Sb., známý jako **zákon o životním minimu**, vymezuje **hranici životního a existenčního minima** a **podmínky jejich úpravy**. **Ovlivňuje výši sociálních dávek, srážek i exekucí.**

Částky se pravidelně valorizují podle **růstu spotřebitelských cen**; vláda navrhne změnu a Parlament ji schvaluje usnesením. Příjem pod **existenční minimum** (aktuálně 3130Kč) spouští nárok na doplatek na živobytí, naopak soud nesmí při exekuci srazit peníze pod **nezabavitelnou částku**.

Úřad práce při žádosti zkoumá **společně posuzované osoby**, student na koleji má vlastní minimum, ale partner žijící v bytě se započítává. Charita používá zákonnou hranici k určení, kdo dostane **potravinovou pomoc**.

Pevně dané minimum chrání důstojnost a pomáhá státu cílit podporu na ty, kteří ji skutečně potřebují.

Vyhlášeno dne 31. března 2006, datum poslední novelizace 1. ledna 2024

Parlament se usnesl na tomto zákoně České republiky:

§ 1

Předmět úpravy

(1) Tento zákon stanoví životní minimum jako minimální hranici peněžních příjmů (dále jen „příjem“) fyzických osob (dále jen „osoba“) k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb a existenční minimum jako minimální hranici příjmů osob, která se považuje za nezbytnou k zajištění výživy a ostatních základních osobních potřeb na úrovni umožňující přežít.

(2) Tento zákon dále upravuje způsob posouzení, zda příjmy osob dosahují částek životního minima nebo existenčního minima.

(3) Životní minimum ani existenční minimum nezahrnuje nezbytné náklady na bydlení; poskytování pomoci k zajištění úhrady nezbytných nákladů na bydlení stanoví zvláštní právní předpisy¹).

§ 2

Životní minimum jednotlivce

Částka životního minima jednotlivce činí měsíčně 3 126 Kč. Za jednotlivce se pro účely tohoto zákona považuje osoba, která není společně posuzována s jinými osobami uvedenými v § 4.

Životní minimum společně posuzovaných osob

§ 3

(1) Pokud je osoba pro účely tohoto zákona posuzována společně s jinými osobami (§ 4), jsou částky životního minima odstupňovány podle pořadí osob. Pořadí posuzovaných osob se stanoví tak, že se nejdříve posuzují osoby, které nejsou nezaopatřenými dětmi, a poté osoby, které jsou nezaopatřenými dětmi. V rámci každé z těchto skupin posuzovaných osob se pořadí stanoví podle věku od nejstarší po nejmladší osobu. Věkem osoby rozhodným pro stanovení částek životního minima je věk, kterého osoba dosáhne v kalendářním měsíci, za který je životní minimum zjišťováno.

(2) Částka životního minima osoby, která je posuzována jako první v pořadí, činí měsíčně 4 250 Kč.

(3) Částka životního minima osoby, která je posuzována jako druhá nebo další v pořadí, činí měsíčně

a) 3 840 Kč u osoby od 15 let věku, která není nezaopatřeným dítětem,

b) 3 320 Kč u nezaopatřeného dítěte od 15 do 26 let věku,

c) 2 900 Kč u nezaopatřeného dítěte od 6 do 15 let věku,

d) 2 360 Kč u nezaopatřeného dítěte do 6 let věku.

(4) Životní minimum osob, které se pro účely tohoto zákona posuzují společně, se stanoví jako úhrn částek životního minima všech těchto osob.

(5) Nezaopatřenost dítěte se pro účely tohoto zákona posuzuje podle zákona o státní sociální podpoře ²).

§ 4

(1) Společně se pro účely tohoto zákona, není-li dále stanoveno jinak, posuzují

a) rodiče a nezletilé nezaopatřené děti,

b) manželé nebo partneři podle zvláštního právního předpisu^{2a)}; za partnera se pro účely tohoto zákona považuje také partner, se kterým občan členského státu Evropské unie uzavřel registrované partnerství na základě právních předpisů jiného členského státu Evropské unie, pokud tyto právní předpisy upravují vzájemnou vyživovací povinnost mezi partnery,

c) rodiče a

1. nezletilé děti, které nejsou nezaopatřené,
2. zletilé děti,

pokud tyto děti společně s rodiči užívají byt a nejsou společně posuzovány s jinými osobami podle písmene b) nebo d),

d) jiné osoby, které společně užívají byt, s výjimkou osob, které prokáží, že spolu trvale nežijí a společně neuhrazují náklady na své potřeby³⁾.

(2) Bytem se pro účely tohoto zákona rozumí soubor místností nebo samostatná obytná místnost, které svým stavebně technickým uspořádáním a vybavením splňují požadavky na trvalé bydlení a jsou k tomuto účelu užívání určeny podle stavebního zákona nebo jsou zkolaudovány jako byt.

(3) Pokud bylo nezletilé nezaopatřené dítě svěřeno do péče jednoho z rodičů na základě rozhodnutí příslušného orgánu, neposuzuje se společně s druhým rodičem, nestanoví-li tento zákon jinak. V případě svěřením dítěte do společné nebo střídatvé péče rodičů se dítě posuzuje společně s tím rodičem, se kterým má být posuzováno podle souhlasného prohlášení rodičů. Rodiče mohou měnit toto prohlášení nejdříve po uplynutí kalendářního měsíce. Společně s nezaopatřeným dítětem se posuzuje pro účely tohoto zákona vždy rodič, který prohlašuje pro účely zvláštního právního předpisu⁴⁾, že spolu trvale žijí a společně uhrazují náklady na své potřeby³⁾.

(4) Za rodiče se pro účely tohoto zákona považuje též osoba, které bylo nezletilé nezaopatřené dítě svěřeno do péče nahrazující péči rodičů na základě rozhodnutí příslušného orgánu; v tomto případě není dítě posuzováno společně se svým rodičem. Za rozhodnutí příslušného orgánu o svěřením dítěte do péče nahrazující péči rodičů se pro účely tohoto zákona považuje rozhodnutí soudu o

- a) svěřením dítěte do péče jiné osoby⁵⁾,
- b) osvojení dítěte⁶⁾,
- c) předání dítěte do péče budoucího osvojitele⁷⁾,
- d) předání dítěte osvojiteli do péče před osvojením⁸⁾,
- e) jmenování fyzické osoby poručníkem dítěte⁹⁾,
- f) svěřením dítěte do pěstounské péče a do pěstounské péče na přechodnou dobu¹⁰⁾,
- g) svěřením dítěte do předpěstounské péče zájemci o pěstounskou péči¹¹⁾,
- h) nařízení předběžného opatření o péči o dítě.

(5) Nezaopatřené dítě se neposuzuje společně s rodiči, pokud je na základě rozhodnutí příslušného orgánu v plném přímém zaopatření ústavu (zařízení) pro péči o děti nebo mládež. Za plné přímé zaopatření se považuje zaopatření v ústavu (zařízení) pro péči o děti nebo mládež, poskytuje-li tento ústav (zařízení) dětem stravování, ubytování a ošacení.

(6) Pokud společně užívají byt osoby, které lze společně posuzovat v rámci dvou nebo více okruhů společně posuzovaných osob, má přednost společné posuzování rodičů a nezaopatřených dětí; v ostatních případech se okruh společně posuzovaných osob stanoví podle jejich souhlasného prohlášení. Osamělý rodič společně užívající byt se svými rodiči se však posuzuje i s dítětem společně s rodiči.

(7) Společně posuzovanými osobami podle odstavce 1 jsou i osoby, které se přechodně, z důvodů soustavné přípravy na budoucí povolání, zdravotních nebo pracovních, jakož i z důvodu dlouhodobého výkonu dobrovolnické služby, zdržují mimo byt, který užívají k bydlení.

(8) Osoba, která je ve vazbě, ve výkonu ochranného opatření zabezpečovací detence nebo ve výkonu trestu odnětí svobody, se nepovažuje za osobu společně posuzovanou, a to počínaje prvním dnem kalendářního měsíce, následujícím po kalendářním měsíci, ve kterém tato skutečnost nastala, za předpokladu že uvedená skutečnost k tomuto dni nadále trvá; to neplatí, jde-li o společné posuzování matek s dětmi, které mají ve své osobní péči v době výkonu vazby nebo trestu odnětí svobody.

§ 5

Existenční minimum

(1) Částka existenčního minima osoby činí měsíčně 2 980 Kč.

(2) Existenční minimum nelze použít u nezaopatřeného dítěte, u poživatele starobního důchodu, u osoby invalidní ve třetím stupni a u osoby starší 68 let.

Posuzování příjmů

§ 6

(1) Pro posouzení toho, zda příjem osoby dosahuje částky životního minima nebo existenčního minima, se porovnává úhrn jejích započitatelných příjmů s částkou životního minima nebo existenčního minima. Pokud jsou však osoby posuzovány podle tohoto zákona společně, porovnává se úhrn započitatelných příjmů všech společně posuzovaných osob s úhrnem částek životního minima posuzovaných osob.

(2) Nestanoví-li zvláštní právní předpisy jinak, zjišťují se příjmy posuzovaných osob vyplacené v kalendářním měsíci, který předchází kalendářnímu měsíci, v němž se posuzuje, zda příjmy osob dosahují částek životního minima nebo existenčního minima.

§ 7

(1) Za započitatelné příjmy se pro účely tohoto zákona považují

- a) příjmy ze závislé činnosti uvedené v zákoně o daních z příjmů ¹²⁾, s výjimkou příjmů ze závislé činnosti nezaopatřeného dítěte,
- b) příjmy ze samostatné činnosti uvedené v zákoně o daních z příjmů ¹⁴⁾, s výjimkou příjmů ze samostatné výdělečné činnosti nezaopatřeného dítěte, které by podle § 8 byly započitatelné za měsíce červenec a srpen,
- c) příjmy z kapitálového majetku uvedené v zákoně o daních z příjmů ¹⁵⁾, pokud nejde o plnění ze zákonného pojištění,
- d) příjmy z nájmu podle zákona o daních z příjmů ¹⁶⁾,
- e) ostatní příjmy uvedené v zákoně o daních z příjmů, při kterých dochází ke zvýšení majetku ¹⁷⁾,

a to po odpočtu výdajů vynaložených na jejich dosažení, zajištění a udržení, po odpočtu daně z příjmů a pojistného na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti a pojistného na veřejné zdravotní pojištění, pokud nebyly pojistné a příspěvek zahrnuty do těchto výdajů.

(2) Za započitatelné příjmy se pro účely tohoto zákona dále považují

- a) dávky nemocenského pojištění (péče) a důchodového pojištění a dávky úrazového pojištění, s výjimkou bolestného, příspěvku za ztížení společenského uplatnění, náhrady nákladů spojených s léčením a náhrady nákladů spojených s pohřbem,
- b) podpora v nezaměstnanosti a podpora při rekvalifikaci ¹⁹⁾,
- c) plnění z pojištění pro případ dožití určitého věku,
- d) výživné a příspěvek na výživu rozvedeného manžela a neprovdané matce, s výjimkou těch uvedených příjmů, které byly vyplaceny z příjmů osoby, která se pro účely stanovení započitatelných příjmů považuje za společně posuzovanou osobu s osobou, která takové příjmy přijala,
- e) dávky státní sociální podpory a dávky pěstounské péče ³¹⁾, s výjimkou příspěvku na bydlení a jednorázových dávek, a náhradní výživné pro nezaopatřené dítě podle zákona o náhradním výživném,
- f) příspěvek na živobytí¹⁾,
- g) mzdové nároky vyplacené Úřadem práce České republiky - krajskou pobočkou, popřípadě pobočkou pro hlavní město Prahu podle zákona o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele a o změně některých zákonů²⁰⁾,
- h) příjmy, které jsou předmětem daně z příjmů fyzických osob a jsou od této daně osvobozeny ²¹⁾, nejde-li o příjmy uvedené v písmenech a) až g) nebo v odstavci 5, s výjimkou
 - 1. příjmů ze závislé činnosti osvobozených od daně z příjmů fyzických osob ²²⁾, kromě příjmů uvedených v písmenech i), j) a k),

2. přijaté náhrady škody, náhrady nemajetkové újmy, plnění z pojištění majetku, úmrtného a příspěvku na pohřeb podle zvláštních právních předpisů, plnění z pojištění odpovědnosti za škody, finančních prostředků na odstranění následků živelní pohromy, jednorázového odškodnění vyplaceného státem osobě v souvislosti s mimořádnou událostí v areálu muničních skladů Vlachovice-Vrbětice a jednorázové peněžní částky vyplacené státem osobě sterilizované v rozporu s právem,
3. peněžní pomoci obětem trestné činnosti,
4. sociální výpomoci poskytované zaměstnavatelem,
5. podpory a příspěvků z prostředků fundace a spolku,
6. příjmů plynoucích z doplatku na bydlení a mimořádné okamžité pomoci podle zákona o pomoci v hmotné nouzi^{22a)},
7. příjmu plynoucího z důvodu péče o blízkou nebo jinou osobu, která má nárok na příspěvek na péči podle zákona o sociálních službách^{22b)}, je-li tato péče vykonávána fyzickou osobou patřící do okruhu společně posuzovaných osob podle § 4,
8. stipendií,
9. příjmů ve formě náhrady účelně, hospodárně a prokazatelně vynaložených výdajů spojených s darováním a odběrem krve a jejích složek, tkání, buněk nebo orgánů, pokud se tato náhrada poskytuje podle jiných právních předpisů,
10. náhrad (příspěvků) pobytových výloh poskytovaných orgány Evropské unie zaměstnancům (národním expertům) vyslaným k působení do institucí Evropské unie,
11. příjmu plynoucího ve formě daňového bonusu,

a to ve výši po odpočtu výdajů vynaložených na jejich dosažení, zajištění a udržení, které se pro tento účel stanoví obdobně jako takové výdaje pro určení základu daně podle zákona o daních z příjmů²³⁾,

i) zvláštní příplatek nebo příplatek za službu v zahraničí poskytovaný podle zvláštních právních předpisů vojákům a příslušníkům bezpečnostních sborů²⁴⁾ vyslaným v rámci jednotky mnohonárodních sil nebo mezinárodních bezpečnostních sborů mimo území České republiky po dobu působení v zahraničí, a to ve výši po odpočtu výdajů vynaložených na jeho dosažení, zajištění a udržení, které se pro tento účel stanoví obdobně jako takové výdaje pro určení základu daně podle zákona o daních z příjmů²³⁾,

j) příjem získaný ve formě náhrady mzdy, platu nebo odměny nebo sníženého platu nebo snížené odměny za dobu dočasně pracovní neschopnosti nebo karantény podle zvláštních právních předpisů^{24a)}, a to ve výši po odpočtu výdajů vynaložených na jeho dosažení, zajištění a udržení, které se pro tento účel stanoví obdobně jako takové výdaje pro určení základu daně podle zákona o daních z příjmů²³⁾,

k) příjmy ze závislé činnosti vykonávané na území České republiky, plynoucí poplatníkům daně z příjmů fyzických osob, kteří jsou daňovými nerezidenty, od zaměstnavatelů se sídlem nebo bydlištěm v zahraničí, podle zákona o

daních z příjmů,

l) další opakující se nebo pravidelné příjmy.

(3) Za příjem se považují též příjmy ze zahraničí obdobné příjmům uvedeným v odstavcích 1 a 2 v částce, v jaké byl vyplacen, popřípadě po odpočtu výdajů, daní, pojistného a příspěvku uvedených v odstavcích 1 a 2.

(4) Je-li příjem uvedený v odstavcích 1 a 2 vyplácen v cizí měně, přepočte se na českou měnu podle příslušného kursu vyhlášeného Českou národní bankou platného k prvnímu dni období, za které se zjišťuje příjem, není-li dále stanoveno jinak. Pro přepočet měn, u nichž Česká národní banka nevyhlašuje příslušný kurs, se použije kurs této měny obvykle používaný bankami v České republice k prvnímu dni období, za které se zjišťuje příjem. Je-li příjem vyplacený v cizí měně předmětem daně z příjmů podle zákona o daních z příjmů, přepočte se na českou měnu způsobem platným pro účely daně z příjmů, a to v případech, kdy je obdobím, za něž se příjem zjišťuje, kalendářní rok.

(5) Za příjem se nepovažuje příspěvek na péči²⁵⁾, část příspěvku na úhradu potřeb dítěte náležející z důvodu závislosti na pomoci jiné fyzické osoby ve stupni I až IV²⁶⁾, příspěvek na mobilitu²⁷⁾, příspěvek na zvláštní pomůcku²⁷⁾, příjem z prodeje nemovité věci a z odstupného za uvolnění bytu použitý k úhradě nákladů na uspokojení bytové potřeby a zvláštní příspěvek k důchodu podle zvláštních právních předpisů²⁸⁾. Za příjem se dále nepovažuje příjem plynoucí z titulu spravedlivého zadostiučnění přiznaného Evropským soudem pro lidská práva ve výši, kterou je Česká republika povinna uhradit, nebo z titulu urovnání záležitosti před Evropským soudem pro lidská práva na základě smíru nebo jednostranného prohlášení vlády ve výši, kterou se Česká republika zavázala uhradit^{28a)}. Za příjem se dále také nepovažuje příjem plynoucí z titulu odškodnění přiznaného mezinárodním trestním soudem, mezinárodním trestním tribunálem, popřípadě obdobným mezinárodním soudním orgánem, které splňují alespoň jednu z podmínek uvedených v § 145 odst. 1 zákona o mezinárodní justiční spolupráci ve věcech trestních.

§ 8

Způsob zápočtu příjmů ze samostatné činnosti

(1) Za započitatelný příjem za kalendářní měsíc se u osoby, která má nebo měla příjmy uvedené v § 7 odst. 1 písm. b), považuje

a) částka odpovídající měsíčnímu průměru těchto příjmů za období uvedené v daňovém přiznání za předchozí zdaňovací období zahrnující kalendářní měsíce, v nichž byla alespoň po část měsíce vykonávána činnost, z níž měla osoba příjmy uvedené v § 7 odst. 1 písm. b),

b) částka stanovená podle odstavce 2, jde-li o poplatníka v paušálním režimu.

není-li dále stanoveno jinak.

(2) Za započitatelný příjem osoby uvedené v odstavci 1 se však považuje nejméně částka ve výši 50 % měsíční průměrné mzdy v národním hospodářství za předchozí kalendářní rok s tím, že tato částka se zaokrouhuje na celé stokoruny dolů a vyhlašuje ji Ministerstvo práce a sociálních věcí na základě údajů Českého statistického úřadu

sdělením uveřejněným ve Sbírce zákonů a mezinárodních smluv. Tato částka se považuje za minimální příjem osoby uvedené v odstavci 1 vždy od 1. července roku, v němž došlo k vyhlášení průměrné mzdy v národním hospodářství za předchozí kalendářní rok, do 30. června následujícího kalendářního roku. Částka uvedená ve větě první se nepoužije, jde-li o osobu vykonávající výdělečnou činnost, která se považuje podle zákona o důchodovém pojištění za vedlejší samostatnou výdělečnou činnost²⁹), nebo o osobu, jejíž činnost se nepovažuje podle zákona o důchodovém pojištění za činnost osoby samostatně výdělečně činné proto, že tuto činnost nevykonává soustavně³⁰).

(3) U osoby samostatně výdělečně činné, která nemá příjem ze samostatné výdělečné činnosti, ale nepřerušila výkon této činnosti ani jí tato činnost nebyla pozastavena, se za příjem považuje částka uvedená v odstavci 2; to neplatí, jde-li o osobu vykonávající činnost, která se považuje podle zákona o důchodovém pojištění za vedlejší samostatnou výdělečnou činnost²⁹), nebo o osobu, jejíž činnost se nepovažuje podle zákona o důchodovém pojištění za činnost osoby samostatně výdělečně činné proto, že tuto činnost nevykonává soustavně³⁰).

(4) U osoby, která má nebo měla příjmy uvedené v § 7 odst. 1 písm. b) a za předchozí zdaňovací období nepodala přiznání k dani z příjmů a která není poplatníkem v paušálním režimu, se vychází z těchto příjmů za zdaňovací období předcházející takovému období. V případě, že tato osoba nebo osoba, která je poplatníkem v paušálním režimu, v předcházejícím zdaňovacím období podnikatelskou ani jinou samostatnou výdělečnou činnost ještě nevykonávala, vychází se nejméně z poloviny částky uvedené v odstavci 2. U osoby, na kterou se nevztahuje nejnižší započitatelný příjem podle odstavce 2, se vychází z poloviny částky uvedené v odstavci 2 až do konce kalendářního měsíce, ve kterém podá daňové přiznání, nebo sama určí výši příjmu, pokud není povinna podat daňové přiznání.

§ 9

Zvýšení částek životního a existenčního minima

(1) Částky životního minima stanovené v § 2 a § 3 odst. 2 a 3 a částku existenčního minima stanovenou v § 5 odst. 1 může vláda zvýšit nařízením v pravidelném termínu od 1. ledna, a to podle skutečného růstu nákladů na výživu a na ostatní základní osobní potřeby vyjádřeného růstem příslušného indexu spotřebitelských cen za domácnosti celkem (dále jen „příslušný index spotřebitelských cen“) ve stanoveném rozhodném období za podmínky, že příslušný index spotřebitelských cen vzroste od počátku rozhodného období alespoň o 5 %.

(2) Vláda může nařízením částky životního minima stanovené v § 2 a § 3 odst. 2 a 3 a částku existenčního minima stanovenou v § 5 odst. 1 zvýšit též v mimořádném termínu.

(3) Rozhodné období podle odstavce 1 se určuje tak, že prvním měsícem tohoto období je kalendářní měsíc následující po posledním měsíci předchozího rozhodného období při posledním zvýšení částek životního minima a existenčního minima a posledním měsícem rozhodného období pro zvýšení částek životního minima a existenčního minima v pravidelném termínu je září kalendářního roku, který předchází kalendářnímu roku, ve kterém dojde ke zvýšení částek životního minima a existenčního minima; v případě, kdy došlo ke zvýšení životního minima a existenčního minima v mimořádném termínu, je prvním měsícem tohoto období kalendářní měsíc následující po posledním měsíci zohledněném mimořádným zvýšením.

(4) Růst příslušného indexu spotřebitelských cen se zjišťuje z údajů Českého statistického úřadu.

§ 10

Přechodné ustanovení

Pro účely prvního zvýšení částek životního minima a existenčního minima podle tohoto zákona je prvním měsícem rozhodného období říjen 2006.

§ 11

Zrušovací ustanovení

Zrušuje se:

1. Zákon č. 463/1991 Sb., o životním minimu.
2. Nařízení vlády č. 245/1994 Sb., kterým se zvyšují částky životního minima a dávky péstounské péče.
3. Nařízení vlády č. 281/1995 Sb., kterým se zvyšují částky životního minima.
4. Nařízení vlády č. 219/1996 Sb., kterým se zvyšují částky životního minima.
5. Nařízení vlády č. 123/1997 Sb., kterým se zvyšují částky životního minima.
6. Nařízení vlády č. 42/1998 Sb., kterým se zvyšují částky životního minima.
7. Nařízení vlády č. 56/2000 Sb., kterým se zvyšují částky životního minima.
8. Nařízení vlády č. 333/2001 Sb., kterým se zvyšují částky životního minima.
9. Nařízení vlády č. 664/2004 Sb., kterým se zvyšují částky životního minima.
10. Nařízení vlády č. 505/2005 Sb., o zvýšení částek životního minima.

§ 12

Účinnost

Tento zákon nabývá účinnosti dnem 1. ledna 2007.

Zaorálek v. r.

Klaus v. r.

Paroubek v. r.

¹⁾ Zákon č. 111/2006 Sb., o pomoci v hmotné nouzi.

Zákon č. 117/1995 Sb., o státní sociální podpoře, ve znění pozdějších předpisů.

²⁾ § 11 až 16 zákona č. 117/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

^{2a)} Zákon č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

³⁾ § 115 občanského zákoníku.

⁴⁾ Například § 35c zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění zákona č. 669/2004 Sb.

⁵⁾ § 953 občanského zákoníku.

⁶⁾ § 796 občanského zákoníku.

⁷⁾ § 824 občanského zákoníku.

⁸⁾ § 826 občanského zákoníku.

⁹⁾ § 928 občanského zákoníku.

¹⁰⁾ § 958 občanského zákoníku.

¹¹⁾ § 963 občanského zákoníku.

¹²⁾ § 6 odst. 1 zákona č. 586/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

¹⁴⁾ § 7 odst. 1 a 2 zákona č. 586/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

¹⁵⁾ § 8 odst. 1 písm. a) až e) a písm. g) a h) zákona č. 586/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

¹⁶⁾ § 9 odst. 1 a 7 zákona č. 586/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

¹⁷⁾ § 10 odst. 1 a § 10 odst. 9 písm. a) zákona č. 586/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

¹⁹⁾ Zákon č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů.

²⁰⁾ Zákon č. 118/2000 Sb., o ochraně zaměstnanců při platební neschopnosti zaměstnavatele a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

²¹⁾ § 4 odst. 1 a § 6 odst. 9 zákona č. 586/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

²²⁾ § 6 odst. 9 zákona č. 586/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

^{22a)} § 33 a násl. a § 36 a násl. zákona č. 111/2006 Sb., ve znění zákona č. 261/2007 Sb.

^{22b)} § 7 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

²³⁾ § 5 zákona č. 586/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

²⁴⁾ Například § 11 odst. 3 zákona č. 143/1992 Sb., o platu a odměně za pracovní pohotovost v rozpočtových a některých dalších organizacích a orgánech, ve znění pozdějších předpisů, § 119 zákona č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů.

^{24a)} Například § 192 až 194 zákoníku práce, § 34 odst. 4 zákona č. 236/1995 Sb., o platu a dalších náležitostech spojených s výkonem funkce představitelů státní moci a některých státních orgánů a soudců a poslanců Evropského parlamentu, ve znění pozdějších předpisů, § 73 odst. 4 zákona č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů, § 48 odst. 3 zákona č. 129/2000 Sb., o krajích (krajské zřízení), ve znění pozdějších předpisů, § 53 odst. 4 zákona č. 131/2000 Sb., o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů.

²⁵⁾ § 11 zákona č. 108/2006 Sb., o sociálních službách.

²⁶⁾ § 47f odst. 3 a 4 zákona č. 359/1999 Sb.

²⁷⁾ Zákon č. 329/2011 Sb., o poskytování dávek osobám se zdravotním postižením a o změně souvisejících zákonů.

²⁸⁾ Část první hlava druhá zákona č. 357/2005 Sb., o ocenění účastníků národního boje za vznik a osvobození Československa a některých pozůstalých po nich, o zvláštním příspěvku k důchodu některým osobám, o jednorázové peněžní částce některým účastníkům národního boje za osvobození v letech 1939 až 1945 a o změně některých zákonů.

^{28a)} Čl. 37 odst. 1 a čl. 39 a 41 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, uveřejněné pod č. 209/1992 Sb., ve znění Protokolu č. 11 k Úmluvě o ochraně lidských práv a základních svobod, kterým se mění kontrolní mechanismus v ní ustavený, uveřejněného pod č. 243/1998 Sb.

²⁹⁾ § 9 odst. 6 zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění pozdějších předpisů.

³⁰⁾ § 9 odst. 3 písm. d) a f) zákona č. 155/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

³¹⁾ § 47e a násl. zákona č. 359/1999 Sb.